

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра моніторингу довкілля та природокористування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-педагогічної роботи
Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Організація польових маршрутних досліджень

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ перший / бакалаврський _____
галузь знань _____ 10 Природничі науки _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 101 Екологія _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Екологія, Заповідна справа _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ навчально-науковий інститут екології _____

2019 / 2020 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою інституту
12.03.2019 року, протокол № 4

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Рябенський А. В., доцент кафедри моніторингу довкілля та природокористування
навчально-наукового інституту екології

Програму схвалено на засіданні кафедри моніторингу довкілля та природокористування
Протокол від 11.03.2019 року № 6

Завідувач кафедри моніторингу довкілля та природокористування

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією навчально-наукового інституту екології

Протокол від 12.03.2019 року № 5

Голова науково-методичної комісії навчально-наукового інституту екології

(підпис) Максименко Н. В.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Організація польових маршрутних досліджень”
складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
бакалавр _____

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальності (напрямку) 101 «Екологія»
спеціалізації _____

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни “Організація польових маршрутних досліджень” є вивчення теоретичних і практичних аспектів використання природно-ресурсного потенціалу територій і акваторій для польових досліджень, спрямованих на задоволення потреб суспільства у вигляді якісного довкілля на підвищення ефективності експлуатації природних ресурсів і природних умов (особливо об’єктів ПЗФ).

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основні завдання вивчення дисципліни полягають у забезпеченні засвоєння студентами базових знань, умінь та практичних навичок з організації польових маршрутних досліджень та його реалізації з найменшим впливом на довкілля.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
5-й	-й
Лекції	
32 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	-/- год.
Самостійна робота, у тому числі	
42 год.	год.
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні

знати: позитивні і негативні наслідки польових маршрутів, основні характеристики сучасного польового дослідження, види і форми маршрутів, принципи організації польових маршрутних досліджень

вміти: застосувати екологічні знання при організації польових маршрутних досліджень, розробити заходи щодо оптимального використання польових маршрутних досліджень, використовувати польові маршрутні дослідження при вирішенні практичних задач охорони об’єктів ПЗФ.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Історія розвитку, принципи та види польових маршрутних досліджень

Тема 1. Вступ. Загальні питання польових маршрутних досліджень. Позитивні і негативні аспекти польових маршрутних досліджень. Поняття сталого розвитку.

Тема 2. Поняття польових маршрутних досліджень. Принципи та признаки і функції польових маршрутних досліджень.

Тема 3. Форми і напрями польових маршрутних досліджень.

Розділ 2. Екологічні технології польових маршрутних досліджень

Тема 4. Генеральні завдання і ключові інструменти менеджменту. Екологічно орієнтовані технології в спорядженні.

Тема 5. Транспортні послуги і екологічні проблеми транспорту. Використання природних ресурсів.

Розділ 3. Безпека польових маршрутних досліджень

Тема 6. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в польових маршрутних дослідженнях. Використання технологій і методів мінімізації забруднення оточуючого середовища під час готування їжі, прання та миття посуду. Улаштування притулків, готелів, бівуаків.

Тема 7. Правила поведінки на природі. Поняття безпеки в полі. Види небезпек в полі (об'єктивні та суб'єктивні). Фактори ризику в природі і заходи їх попередження..

Тема 8. Дотримання санітарно-епідеміологічних і гігієнічних правил. Безпека окремих видів польових маршрутних досліджень. Організація пошукових і рятувальних робіт в польових маршрутних дослідженнях.

Тема 9. Спеціалізовані служби забезпечення безпеки польовиків. Медичне забезпечення в маршруті. Страхування. Етика польових маршрутних досліджень.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	1 семестр						2 семестр					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Історія розвитку, принципи та види польових маршрутних досліджень												
Тема 1. Вступ. Загальні питання польових маршрутних досліджень. Позитивні і негативні аспекти польових маршрутних досліджень. Поняття сталого розвитку.	10	2				8	10	4				6
Тема 2. Поняття польових маршрутних досліджень. Принципи та признаки і функції польових маршрутних досліджень. Форми і напрями польових	10	4				6	10	4				6

маршрутних досліджень.												
Тема 3. Форми і напрями польових маршрутних досліджень.	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 1	30	10				20	30	12				18
Розділ 2. Екологічні технології польових маршрутних досліджень												
Тема 4. Генеральні завдання і ключові інструменти менеджменту. Екологічно орієнтовані технології в спорядженні	10	4				6	10	4				6
Тема 5. Транспортні послуги і екологічні проблеми транспорту. Використання природних ресурсів.	10	4				6	10	4				6
Тема 6. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в польових маршрутних дослідженнях.	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 2	30	12				18	30	12				18
Розділ 3. Безпека польових маршрутних досліджень												
Тема 7. Правила поведінки на природі. Поняття безпеки в полі. Види небезпек в полі (об'єктивні та суб'єктивні). Фактори ризику в природі і заходи їх попередження..	10	4				6	10	4				6
Тема 8. Дотримування санітарно-епідеміологічних і гігієнічних правил.	10	4				6	10	4				6
Тема 9. Спеціалізовані служби забезпечення безпеки польовиків.	10	4				6	10	4				6
Разом за розділом 3	30	12				18	30	12				18
Усього годин	90	34				56	90	36				54

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

Не передбачено навчальним планом.

5. Завдання для самостійної роботи

Студент повинен самостійно опрацювати додаткову літературу з наведених тем та зробити опорний конспект.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Позитивні і негативні аспекти польових маршрутних досліджень.	6/8
2	Тема 2. Принципи та признаки і функції польових маршрутних досліджень.	6
3	Тема 3. Форми і напрями польових маршрутних досліджень	6
4	Тема 4. Екологічно орієнтовані технології в спорядженні	6
5	Тема 5. Використання природних ресурсів.	6
6	Тема 6. Технології мінімізації забруднення оточуючого середовища в польових маршрутних дослідженнях.	6
7	Тема 7. Фактори ризику в природі і заходи їх попередження..	6
8	Тема 8. Дотримування санітарно-епідеміологічних і гігієнічних правил.	6
9	Тема 9. Медичні служби забезпечення безпеки польовиків.	6
	Разом	54/56

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи контролю

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні види контролю засвоєння навчального матеріалу: поточний (протягом семестру) та підсумковий семестровий.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях. Можливо проведення поточного контролю у формі колоквіуму, комп'ютерного тестування.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залік	Сума
Розділ 1			Розділ 2			Розділ 3				
T1	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2	T3	50	100
5	5	5	5	5	5	5	5	10		

T1, T2 ... – теми розділів 1,2,3; C1, C2 ...– семінари; K1, K2 – контрольні роботи.

За матеріалами розділів 1 -3 загалом заплановано проведення 10 поточних контролів, що проводяться в усній формі та містять 2 контрольних запитання. Вірна відповідь на запитання оцінюється в 1 бал.

Підсумковий контроль проходить у формі письмового заліку. Білет складається з 8 завдань, що передбачають розгорнуту відповідь.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
50 – 100	зараховано
1-49	незараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. — К. : Знання, 2011. — 334 с.
2. Вишневський В. І. Екологічний туризм. — К.: Інтерпрес ЛТД, 2015. — 140 с. ISBN 978-966-501-099-9.

Допоміжна література

1. Борейко В. Е. Троянский конь экотуризма = смерть для заповедной природы. — К.: КЭКЦ, 2010. — 116 с.
2. Борейко В. Е. Этика и менеджмент заповедного дела. — К.: КЭКЦ, 2005. — 328 с.
3. Костюшин В. А. Воздействие рекреации на живую природу. — К.: НЭЦУ, 42 с.
4. Штильмарк Ф. Р. Тропы, которые нельзя прокладывать // Природа. — 1981. — № 9. — С. 121—122.
5. Закон України «Про природно-заповідний фонд України»
6. Сергеева, Т. К. Экологический туризм [Текст]: учебник / Сергеева Т. К. — Москва: Финансы и статистика, 2014. — 360 с

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Ecology and Safety. Health, Safety, and Environment Policy of Caspian Pipeline Consortium [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://www.cpc.ru/en/safety/Pages/default.aspx>